

Załącznik do Uchwały nr 2534/VI/20
Zarządu Województwa Dolnośląskiego
z dnia 27.08 2020 r.

SPRAWOZDANIE Z KONSULTACJI SPOŁECZNYCH PROGRAMU DOLNY ŚLĄSK. ZIELONA DOLINA ŻYWNOŚCI I ZDROWIA 2017 - 2030

Wojewoda
Województwa Dolnośląskiego
[Signature]
Grzegorz Mielicki

WROCŁAW, SIERPIEŃ 2020 r.

Dyrektor
Departamentu Gospodarki
[Signature]
Artur Kowalik

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE

2. ORGANIZACJA I PRZEBIEG KONSULTACJI SPOŁECZNYCH

2.1. Podstawa prawna

2.2. Harmonogram oraz forma organizacji konsultacji społecznych

3. WNIOSKI I NAJWAŻNIEJSZE ZAGADNIENIA

3.1. Podsumowanie konsultacji społecznych

3.2. Wnioski i najważniejsze zagadnienia poruszone w uwagach

1. WPROWADZENIE

Podstawowym celem niniejszego sprawozdania jest przedstawienie przebiegu oraz podsumowanie konsultacji społecznych programu pn. Dolny Śląsk. Zielona Dolina Żywności i Zdrowia 2017 – 2030.

Celem głównym Programu jest wzrost konkurencyjności regionalnej gospodarki w obszarze żywności i zdrowia. Projekt programu zawiera innowacyjne propozycje rozwiązań problemów społeczno-gospodarczych z wykorzystaniem istniejących zasobów naszego regionu i wsparcia programów europejskich.

Projekt Programu został opracowany przez Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu na mocy porozumienia zawartego w dniu 11 lipca 2016 r. z Zarządem Województwa Dolnośląskiego. Inicjatorzy Programu od początku zdawali sobie sprawę, że pełna realizacja wskazanych celów i założeń jest niemożliwa w perspektywie czasowej do 2020 r. Niemniej jednak wymogi formalno-prawne nie pozwalały na uchwalenie programu rozwoju o dłuższej perspektywie.

Zmieniająca się sytuacja społeczno-gospodarcza wymusiła jednak przeprowadzenie prac dostosowujących cele i założenia Programu do nowych okoliczności. Wobec powyższego, pod koniec 2019 r. przystąpiono do prac nad aktualizacją Programu, który zachował swój zasadniczy zręb, jednak został uzupełniony o dostępne dane statystyczne i opracowania naukowe. Uzupełniono go również o najnowsze dostępne informacje odnośnie wieloletniej perspektywy finansowej Unii Europejskiej na lata 2021-2027.

2. ORGANIZACJA I PRZEBIEG KONSULTACJI SPOŁECZNYCH

2.1. PODSTAWA PRAWNA

Przeprowadzone konsultacje społeczne spełniają wymogi formalne wynikające z zapisów następujących aktów normatywnych:

- Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2019 r., poz. 512 z późn. zm.)
- Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2019 r., poz. 1295 z późn. zm.)

2.2. Harmonogram oraz forma organizacji konsultacji społecznych

Zgodnie z art. 6 ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju Zarząd Województwa Dolnośląskiego dnia 29 czerwca 2020 r. przyjął projekt Programu Dolny Śląsk. Zielona Dolina Żywności i Zdrowia i ogłosił rozpoczęcie z dniem 6 lipca 2020 r. konsultacji społecznych tego dokumentu z jednostkami samorządu terytorialnego, partnerami społecznymi i gospodarczymi oraz z Komisją Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego.

Proces dyskusji publicznej rozpoczął się z dniem zamieszczenia ogłoszenia w Gazecie Wyborczej Wrocław, na stronie internetowej UMWD oraz BIP. Zainteresowani mieli 35 dni na wyrażenie swojej opinii odnośnie zaproponowanych zapisów projektowanego dokumentu. Proces konsultacji zakończył się dnia 10 sierpnia 2020 r.

Z uwagi na panujący w Polsce stan epidemii COVID-19 konsultacje społeczne projektu programu były prowadzone wyłącznie w sposób pośredni.

Pośrednie konsultacje

Konsultacje w sposób pośredni prowadzone były poprzez stronę internetową Urzędu Marszałkowskiego oraz BIP. Udostępniony został formularz zgłaszania uwag możliwy do pobrania ze strony internetowej, który po wypełnieniu można było wysłać na adres e-mail srwd2030@dolnyslask.pl.

3. WNIOSKI I NAJWAŻNIEJSZE ZAGADNIENIA

3.1. PODSUMOWANIE KONSULTACJI SPOŁECZNYCH

Przez okres trwania konsultacji społecznych zgłoszonych zostało **15** wniosków i propozycji w formie elektronicznej. Uwagi i propozycje uzupełnień zostały zgłoszone przez Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego i Miasto Wrocław (pełne zestawienie uwag do programu stanowi załącznik do niniejszego dokumentu).

Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego na posiedzeniu w dniu 22 lipca wydała pozytywną opinię w sprawie aktualizacji programu rozwoju pn. „Dolny Śląsk. Zielona Dolina Żywności i Zdrowia 2017-2030”.

Ponadto, Dolnośląski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny pismem znak: ZNS.9022.4.46.2020.DG, z dnia 12 sierpnia 2020 r. wyraził opinię, iż nie jest organem właściwym w sprawie wyrażania opinii odnośnie odstąpienia od potrzeby przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. W związku z powyższym uzgodnienia, co do ewentualnej potrzeby przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla przekazanego projektu dokumentu należy dokonać z organem wymienionym w art. 57 ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko tj. regionalnym dyrektorem ochrony środowiska.

Natomiast Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu pismem znak: WSI.410.2.40.2020.KM, z dnia 24 lipca 2020 r. wyraził opinię, iż dla projektu aktualizacji dokumentu pn. Dolny Śląsk. Zielona Dolina Żywności i Zdrowia 2017 – 2030 nie jest wymagane przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Ponadto, zgłaszane były uwagi redakcyjne oraz mające charakter ogólny nie odnoszący się bezpośrednio do tekstu Programu, na przykład uwagi dotyczące finansowania dokumentu, umiejscowienia konkretnych podrozdziałów diagnozy. Uwagi Miasta Wrocław miały wyłącznie charakter ogólny, dotyczyły rolnictwa miejskiego (urban farming), rozwoju rolnictwa permakulturowego i wpływu zwiększania rolnictwa i hodowli na klimat. W opinii autorów Programu kwestie poruszone przez Biuro Strategii Miasta Wrocławia, są bardzo ważne, jednakże powinny być zawarte w innym dokumencie niż Program Zielona Dolina na tym etapie jego wdrażania.

→ PRZYJĘTE POZIOMY KLASYFIKACJI UWAG:

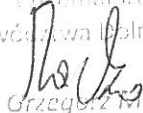
Przyjęte zostały dwa poziomy klasyfikacji nadesłanych uwag:

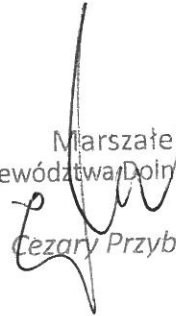
- uwaga uwzględniona (włączona do projektu Programu),
- uwaga nieuwzględniona (uwaga ogólna, wniosek nie dotyczący Programu).

Wykres 1. Procentowe zestawienie klasyfikacji nadesłanych uwag

Załącznik: Zestawienie wszystkich uwag zebranych w trakcie konsultacji społecznych

Wicemarszałek
Województwa Dolnośląskiego

Grzegorz Macko

Marszałek
Województwa Dolnośląskiego

Cezary Przybylski

Dyrektor
Departamentu Gospodarki

Artur Kowalik

Tab.1 Zestawienie uwag do Programu wg rozdziałów i części:

Część I - Diagnoza Społeczno Gospodarcza Programu Zielona Dolina	
Potencjał Demograficzny	0
Rolnictwo, leśnictwo i rybołówstwo	2
Przemysł żywnościowy i innowacyjne kierunki jego rozwoju	1
Zdrowie i profilaktyka zdrowotna	0
Edukacja żywieniowa i zdrowotna	0
Nauka i innowacyjne programy badawcze	0
Przedsiębiorczość ze szczególnym uwzględnieniem MŚP oraz sieci dystrybucyjne	0
Potencjał uzdrowiskowy	0
Identyfikacja potencjalnych źródeł finansowania programu	0
Część III oraz uwagi ogólne	
Inne (dotyczące innych części Programu lub uwagi ogólne)	12

3.2. WNIOSKI I NAJWAŻNIEJSZE ZAGADNIENIA PORUSZONE W UWAGACH

Otrzymane wnioski, postulaty i uwagi były wnikliwie przeanalizowane i wszystkie uzasadnione merytorycznie zostały uwzględnione w ostatecznej wersji Programu. Znaczna część wniosków i uwag należała do grupy zagadnień ogólnych, wykraczających poza przyjęty w Programie poziom planowania, możliwy do uwzględnienia podczas opracowywania ostatecznej wersji dokumentu.

Uwagi dotyczące rozdziału pn. Rolnictwo i środowisko dotyczyły aktualności danych dotyczących sadownictwa w Polsce i ilości gospodarstw ekologicznych. Uwaga dotycząca rozdziału Przemysł żywnościowy (...) odnosiła się do zapisu liczbowego w tekście dokumentu.

Uwagi do dalszych części dokumentu dotyczyły części III – Strategia programu. Postulowano zmiany w dokumencie takie jak np.

- tytuł celu szczegółowego 2 doprowadzić do zgodności z działaniami, które odnoszą się do obszaru innowacyjności, a nie konkurencyjności,
- ujednolicenie zapisów w tabelach: Zgodność celu głównego z regionalnymi dokumentami strategicznymi oraz Zgodność celu z regionalnymi dokumentami strategicznymi z opisami umieszczonymi pod tabelami,
- doprecyzowanie zapisów dotyczących certyfikowania produktów znakiem towarowym Programu.

Uwagi:

Lp.	Część dokumentu, do którego odnosi się uwaga (np. art., nr str., rozdział)	Zgłaszający uwagę	Treść uwagi (propozycja zmian)	Uzasadnienie uwagi	Status uwagi Uwaga uwzględniona / nieuwzględniona
Uwaga systemowa					
1.	Str. 18, drugi akapit	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego	Dokument wymaga doprecyzowania pod względem czytelności np.: Przy opisie przestrzennego rozmieszczenia sadów owocowych autorzy Raportu opierają się na publikacji Akademii Rolniczej w Poznaniu pt.: <i>Zmiany przestrzenne sadownictwa w Polsce w latach 1990-2002</i> . Odwoływanie się do danych z tak odległych lat wydaje się mało właściwe.	Korekta ma na celu wyeliminowanie błędów i poprawę jakości dokumentu. Mając na względzie szereg zmian zachodzących na przestrzeni ostatnich lat, np.: zmiany klimatyczne, dostępność nowych odmian, rynek zbytu, czy import owoców prezentowane rozmieszczenie upraw sadowniczych, może być niezgodne z aktualnym stanem.	Uwaga uwzględniona
2.	Str. 20, Rolnictwo ekologiczne	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego	W tekście podrozdziału wskazano, że według wyników BSGR z 2016 r. (badanie przeprowadzone przez GUS) liczba gospodarstw ekologicznych zarówno tych z certyfikatem, jak i w trakcie okresu przedstawiania wynosi prawie 20 tys. (co dotyczy kraju, o czym w opisie nie wspomniano). Informacje te nie są jednak spójne z danymi GUS, które prezentowane są w tabeli 9 (str.21). Z powyższych danych wynika, że w 2016 r. było w Polsce łącznie ponad 22,4 tys. gospodarstw ekologicznych (z certyfikatem i w okresie przejściowym).	Uwaga ma na celu uściślenie źródła danych w tym poprawę ostatecznej redakcji projektu Programu.	Uwaga uwzględniona

Województwa Mazowieckiego

Województwa Mazowieckiego

Dyrektor

Departamentu Gospodarki

Artur Kownlik

			Należałoby ujednolicić zatem zapisy w opisie omawianego zagadnienia.			
3.	Str. 31, ostatni akapit	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego	"Według danych GUS produkty uboju trzody chlewnej do wydajności poubojowej z 3,8 tys. ton w 2010 roku spadły do 0 tys. ton w roku 2018. Ponadto, na taki stan rzeczy wpływ ma również fakt, iż od 2010 roku produkty uboju bydła i cieląt wliczane do wydajności poubojowej wynoszą 0 tys. ton." – brak interpretacji danych.	Liczba „0 tys. ton” w tekście wygląda osobliwie. W roczniku statystycznym oznacza to wartość niezerową, ale pomijalną w skali zestawienia. Należałoby to uwzględnić w opisie.	Uwaga uwzględniona	
4.	Str. 57, przypis 92	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego	W przypisie błędnie wskazano nazwę uczelni.	Przywołana strona internetowa dotyczy Uniwersytetu Przyrodniczego we Wrocławiu, a nie jak wskazano Politechniki Wrocławskiej.	Uwaga uwzględniona	
5.	Str. 95-96, Rozdział III Strategia programu, Cel szczegółowy 2. Poprawa konkurencyjności dolnośląskich przedsiębiorstw sektora rolno-spożywczego i powiązanych z nim dziedzin	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego	Proponuje się tytuł celu szczegółowego 2 doprowadzić do zgodności z działaniami, które odnoszą się do obszaru innowacyjności, a nie konkurencyjności.	Tytuł tego celu sugeruje, że będzie realizował działania odnoszące się do jednego z kluczowych obszarów wskazanych w dokumencie, tj. konkurencyjności, natomiast z uszczegółowienia celu wynika, że zostanie on osiągnięty poprzez działania odnoszące się do kluczowego obszaru jakim jest innowacyjność. Działania do obszaru konkurencyjności zawarte są w celu szczegółowym 1.	Opiniowany projekt programu rozwoju "Dolny Śląsk. Zielona Dolina Żywności i Zdrowia 2017-2030" to aktualizacja Programu realizowanego w okresie 2017-2020. Kształt strategii Programu został ustalony w drodze konsultacji społecznych na etapie tworzenia programu i nie powinien być zmieniany w trakcie jego realizacji – uwaga nieuwzględniona	
6.	Str. 97, 99, 102, 107	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego	Wyjaśnienia wymagają przyjęte lata weryfikacji wskaźników.	Dla wskaźników z tabeli – str. 97 przyjęto rok weryfikacji 2021, a dla wskaźników z tabel – str. 99,	Uwaga uwzględniona	

				102,107 rok 2031.	
7.	Str. 97	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego	Proponuje się ujednolicić zapisy w tabelach: Zgodność celu głównego z regionalnymi dokumentami strategicznymi oraz Zgodność celu z regionalnymi dokumentami strategicznymi z opisami umieszczonymi pod tabelami.	W tabelach zapisy dotyczące Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego odnoszą się do celów strategicznych, natomiast w opisach do celów szczegółowych	Odniesienie do celów szczegółowych w zapisach dot. części strategicznej stanowi doprecyzowanie w zakresie zgodności Programu z dokumentami regionalnymi – uwaga nieuwzględniona
8.	Str. 97-107	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego	Proponuje się wprowadzenie numeracji i tytułów zamieszczonych tabel.	Wprowadzenie numeracji i tytułów zamieszczonych tabel poprawi czytelność dokumentu.	Uwaga uwzględniona
9.	Str. 97-107	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego	Przy wskaźnikach zamieszczonych w tabelach na stronach 97-107, brak jest wartości bazowych.	Wartość bazowa jest niezbędna dla właściwego i rzetelnego monitorowania realizacji celów Programu. Należy uzupełnić tabele o brakujące elementy.	Opiniowany projekt programu rozwoju "Dolny Śląsk. Zielona Dolina Żywności i Zdrowia 2017-2030" to aktualizacja Programu realizowanego w okresie 2017-2020. Zasady monitorowania zostały już ustalone w przyjętym Programie i powinny być kontynuowane – uwaga nieuwzględniona
10.	Str. 100, 101	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego	Doprecyzowania wymagają zapisy dotyczące certyfikowania produktów znakiem towarowym Programu.	Aktualne zapisy są niejasne. Pojawia się wątpliwość odnośnie sytuacji produktów, które posiadają już inne certyfikaty, szczególnie ich dalszego promowania.	Opiniowany projekt Programu rozwoju "Dolny Śląsk. Zielona Dolina Żywności i Zdrowia 2017-2030" to aktualizacja Programu realizowanego w okresie 2017-2020. Zasady certyfikacji produktów zostały już doszczegółowione w regulaminach wewnętrznych i są wdrażane od 2018 r. Nie ma potrzeby doprecyzowania szczegółowych rozwiązań w dokumentach o randze Programu Wojewódzkiego ponieważ

					niekorzystnie będzie to wpływać na elastyczność realizacji Programu – uwaga nieuwzględniona
11.	Uwaga ogólna	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego	Niezrozumiałym jest przedstawianie jako potencjalnych źródeł finansowania Programów z perspektywą finansową 2014 – 2020, skoro dokument opracowano w 2020 r.	Wydaje się, że wskazywanie jako źródła finansowania środków pochodzących z Programów realizowanych w perspektywie 2014 -2020 jest niewłaściwe, mając na uwadze fakt iż perspektywa ta dobiega ku końcowi. Ponadto ze względu na fakt, że na chwilę obecną nie są znane alokacje oraz struktura programów operacyjnych na lata 2021-2027, w roku 2021 konieczne będzie przystąpienie do kolejnej aktualizacji niniejszego dokumentu, zwłaszcza w zakresie źródeł finansowania.	Opiniowany projekt Programu rozwoju "Dolny Śląsk. Zielona Dolina Żywności i Zdrowia 2017-2030" to aktualizacja Programu realizowanego w okresie 2017-2020. Ponieważ perspektywa 2014-2020 nie zakończyła się, zapisy dot. budżetu powinny pozostać w treści Programu, ponieważ stanowią jeszcze realne źródło finansowania do 2023 (zasada n+3) – uwaga nieuwzględniona
12.	Uwaga ogólna	Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego	W diagnozie w wybranych podrozdziałach często pojawiają się postulaty czy koncepcje rozwiązań.	Właściwym miejscem na tego typu elementy wydaje się być część kierunkowa dokumentu.	Nie ma przeciwwskazań, aby w wybranych częściach Programu pojawiały się również koncepcje rozwiązań, tym bardziej, że mamy do czynienia z aktualizacją Programu, który jest realizowany od 2017 r. – z uwagi na charakter ogólny, uwaga nieuwzględniona
13.	Uwaga ogólna	Miasto Wrocław	Rolnictwo miejskie - tzw. urban farming - w dokumencie nie uwzględniono rozwoju tego typu działalności. Głównym celem rolnictwa miejskiego jest stworzenie modelu dającego plony najwyższej jakości przy zapewnieniu maksymalnej ochrony środowiska naturalnego oraz zapewnieniu lokalnej społeczności dostępu do	Kwestie poruszone przez Biuro Strategii Miasta Wrocławia, powinny dotyczyć innego, odrębnego opracowania niż Program, na tym etapie jego wdrażania. Obecnie trwają wstępne prace nad projektem dotyczącym rolnictwa miejskiego, lecz to jest dopiero początek – uwaga nieuwzględniona	Kwestie poruszone przez Biuro Strategii Miasta Wrocławia, powinny dotyczyć innego, odrębnego opracowania niż Program, na tym etapie jego wdrażania. Obecnie trwają wstępne prace nad projektem dotyczącym rolnictwa miejskiego, lecz to jest dopiero początek – uwaga nieuwzględniona

			gospodarstw miejskich. Miejskie rolnictwo oprócz tradycyjnych podstawowych działań związanych z produkcją, przetwarzaniem, marketingiem, dystrybucją i konsumpcją, dostarcza również wielu innych korzyści. Należą do nich: możliwość rekreacji i wypoczynku wśród zieleni, nowe ukształtowanie krajobrazu, zwiększenie powierzchni biologicznie czynnej w miastach, a także zwiększenie świadomości ekologicznej wśród mieszkańców i nawiązanie bliższych więzi sąsiedzkich. Rolnictwo tego typu w założeniu obejmuje przy tym nie tylko produkcję roślinną, lecz także hodowlę zwierząt, pszczelarstwo i ogrodnictwo. Główną zaletą upraw żywności w granicach miast jest zmniejszenie dystansu między producentem a odbiorcą, co wiąże się z kolei ze znaczącym ograniczeniem sfery logistyki i dystrybucji towarów. Założeniem miejskiego rolnictwa jest również eliminacja (przynajmniej częściowa) chemicznych środków ochrony roślin tak, by na rynku lokalnym dostępne były produkty zdrowe i wartościowe. Innym założeniem miejskiego rolnictwa jest też zapewnienie lokalnym społecznościom ogólnego dostępu do gospodarstw miejskich w ramach tak zwanych ogrodów społecznych. Na terenie Wrocławia realizowany jest		
--	--	--	--	--	--

			obecnie projekt unijny o tej tematyce			
14.	Uwaga ogólna	Miasto Wrocław	Wpływ planowanego zwiększania konkurencyjności rolnictwa i hodowli na środowisko oraz klimat - w Strategii nie wspomina się o działaniach mających zapobiegać negatywnym skutkom rozwoju rolnictwa i hodowli na: bioróżnorodność, przekształcenia powierzchni ziemi, degradację gleb, erozję, wykorzystanie zasobów wodnych, użycie środków chemicznych ochrony roślin, eutrofizację wód, emisję gazów cieplarnianych (np. z hodowli). Zagadnienia te są szczególnie istotne w dobie postępujących zmian klimatycznych i powinny być uwzględnione w długoterminowych strategiach rozwoju rolnictwa czy hodowli.			Z uwagi na charakter ogólny – uwaga nieuwzględniona
15.	Uwaga ogólna	Miasto Wrocław	Rozwój rolnictwa permakulturowego - czyli zgodnego z naturalnymi cyklami natury, samowystarczального, które mogłoby być alternatywą dla rolnictwa tradycyjnego. Dolny Śląsk mógłby stać się pierwszym, modelowym regionem w Polsce gdzie taki typ rolnictwa byłby rozwijany.			Z uwagi na charakter ogólny – uwaga nieuwzględniona

Województwo Śląskie
Grzegorz Iwulski
 Grzegorz Iwulski

Dyrektor
 Departamentu Gospodarki
Artur Kowalik
 Artur Kowalik